

ArticleHistory:

Received
08/10/2024
Accept
14/11/2024
**Available
online**
15/11/2024

Article Information

Article Type: Research Article

This article was checked by iThenticate.

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17121/ressjournal.3590>

A STUDY ON TURKISH LEARNING STYLES OF REFUGEE STUDENTS IN SECONDARY SCHOOL

ORTAOKULDA ÖĞRENİM GÖREN MÜLTECİ ÖĞRENCİLERİN TÜRKÇE ÖĞRENME STİLLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME¹

Mehmet Kardoğan²
Mehmet Nuri Kardaş³

Abstract

It is important to realise teaching by taking into account the individual differences of learners in the educational environment. Educators need to know the learning styles of students in order to plan which materials they will use in the lesson and which teaching methods and techniques they will use in the lesson. In this study, it was aimed to determine the learning styles that refugee students studying in secondary schools in Turkey use in Turkish lessons and the effect of some variables on learning styles. For this reason, descriptive survey model, one of the quantitative research approaches, was used in the study. The participants of the study consisted of 200 refugee students studying Turkish at Mezitli İmam Hatip Secondary School in Mezitli district of Mersin province in the 2023-2024 academic year. The data of the study were collected with 'Barsch Learning Styles Inventory' and 'Personal Information Form'. In the analysis of the collected data, descriptive statistical techniques, t-test for independent samples and one-way analysis of variance for variables with more than two groups were used. At the end of the study, it was determined that refugee students' Turkish learning styles were above average. It was determined that students' Turkish learning styles did not show a statistically significant difference according to gender and length of stay in Turkey, but showed a statistically significant difference according to the variables of mother tongue, age level, place of birth and reason for being in Turkey.

Keywords: Refugee students, Turkish learning styles, variables.

¹ Bu çalışmanın ilk hâli "İcsas 3rd International Congress on Education July 26-28, 2024 Eskişehir" kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Başkent Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Bil. Uzm. mhmtkardogan13@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-5620-3371>

³ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Prof. Dr. mnkardas@yvu.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0001-6732-7815>

Özet

Eğitim ortamında öğrenenlerin bireysel farklılıklarının dikkate alınarak öğretimin gerçekleşmesi önemlidir. Eğitimcilerin derste hangi materyalleri kullanacaklarını ve dersi hangi öğretim yöntem ve teknikle işleyeceğini planlayabilmeleri için öğrencilerin öğrenme stillerini bilmeleri gerekir. Bu araştırmada, Türkiye’de ortaokulda öğrenim gören mülteci öğrencilerin Türkçe derslerinde kullandıkları öğrenme stillerinin ve bazı değişkenlerin öğrenme stillerine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu nedenle araştırmada nicel araştırma yaklaşımlarından betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Mersin ili, Mezitli ilçesine bağlı Mezitli İmam Hatip Ortaokulunda Türkçe öğrenim gören 200 mülteci öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın verileri “Barsch Öğrenme Stilleri Envanteri” ve “Kişisel Bilgi Formu” ile toplanmıştır. Toplanan verilerin analizinde betimsel istatistik teknikleri ile bağımsız örneklem için t-testi, grup sayısı ikiden fazla olan değişkenler için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda, mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stillerinin ortalamasının üzerinde olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin Türkçe öğrenme stillerinin cinsiyete ve Türkiye’de bulunma süresine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği; ana dil, yaş düzeyi, doğum yeri ve Türkiye’de bulunma sebebi değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mülteci öğrenciler, Türkçe öğrenme stilleri, değişkenler.

GİRİŞ

Öğrenme, genellikle bireyin çevresiyle girdiği etkileşim sonucu ihtiyacı olan bilgi ve becerilerin kazanılması şeklinde tanımlanmaktadır. Birden fazla çevresel faktörden hem etkilenen hem de bu faktörleri etkileyen öğrenme (Yılmaz, 2009), elde edilen kazanımların tümüdür (Babayiğit, 2016). Bireysel bir süreç olan öğrenme aynı zamanda yaşantıların bir ürünü olarak değerlendirilmektedir. Bu sebeple öğrenme için bireyin çevresiyle belli bir seviyedeki etkileşimine bağlı olarak davranışlarında meydana gelen gözlemlenebilir kalıcı izli değişimler (Şişman, 2006; Ulusoy, 2009; Fidan, 2012; Senemoğlu, 2012) denmektedir.

Yaşam boyu devam eden ancak süreç içerisinde değişime uğrayabilen öğrenme, kişinin yaşadığı çevreye adapte olmasına ve kişisel gelişimine yardımcı olur. Ayrıca öğrenme eylemi süreklilik göstermekte, bireyin öğrenme sürecinde sorgulama yapabilmesi, eleştirel düşünebilmesi, öğrendiğinin bilincinde olabilmesi vb. açısından yaşamsal öneme sahiptir. Kişi tüm bunları gerçekleştirirken süreçte bazı strateji ve yöntemleri kullanması ayrıca önemlidir (Kılınç ve Güzel, 2022).

Her birey öğrenebilir ancak her bireyin aynı yolla öğrenmesi beklenemez. Çünkü herkesin kendine özgü bir öğrenme tarzı vardır. Bu yüzden bazı bireyler bedensel şekilde öğrenirken, bazıları ise görsel ya da işitsel şekilde daha iyi öğrenmektedir. Bireyler arası ortaya çıkan bu tür farklılıkların nedeni her öğrencinin kendine özel bazı özelliklere sahip olmasından kaynaklanmaktadır (Tekez, 2004; Bayırlı, Orkun ve Bayırlı, 2019). Diğer bir ifadeyle kişisel farklılığından dolayı bilgiyi alma ve işleme sürecinde her bireyin sergilediği farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Bu yaklaşımlar alan yazınında öğrenme stili olarak adlandırılmaktadır (Oral, 2003: 421).

Kişiyeye göre değişiklik gösteren öğrenme stilleri, öğrenme sürecinde bireyler tarafından tercih edilen önemli yollardan biridir. Dolayısıyla öğrenme stillerini iyi-kötü, başarılı-başarısız, kullanışlı-kullanışsız vb. şekillerde sınıflamak doğru olmayacaktır. Bunun yerine öğrenme sürecinde öğrencilerin dikkate alınması gereken bireysel farklılıklardan doğan önemli öğrenme yolları olarak değerlendirmek gerekir. Bu bağlamda Felder ve Henrique (1995) öğrenme stillerini, bir bireyin bilgiyi alma, zihinde tutma ve geri getirme için kullanmış olduğu yol şeklinde ifade etmişlerdir.

1960 yılında Rita Dunn tarafından ortaya atılan öğrenme stilleri kavramı (Yazıcı ve Sulak, 2008) üzerine günümüze kadar birçok araştırmacı tarafından çalışmalar yürütülmüş ve çeşitli şekillerde açıklanmıştır. Öğrenme stili kavramı ve olgusunun alan yazınında; “Öğrenme stilleri, her bir öğrencinin yeni ve zor bir bilgiyi öğrenmeye hazırlanırken, öğrenirken ve hatırlarken farklı ve kendilerine özgü bazı yollar kullanması” (Dunn, 1993, akt. Boydak, 2018: 3); bir bireyin öğrenme ile ilgili eğilimlerini veya tercihlerini gösteren özellikler (Özer, 2008: 151); bir öğrencinin öğrenme sürecinde yaşadığı çevreyi psikolojik anlamda algılama biçimini, çevresiyle ne tür bir etkileşime girdiğini ve vermiş olduğu tepkiyi ortaya çıkaran kişisel tercih ve özellikler grubu (Şimşek, 2002: 35); doğuştan gelen, yaşa, cinsiyete ve kültüre göre değişiklik gösteren, yaşam boyu değişmeyen veya az değişime uğrayan özelliklerdir (Kürüm, 2008) şekillerde tanımlanıp açıklandığı görülmektedir.

Yapılan tanım ve açıklamalara bakıldığında birçok değişkenin öğrenme stillerini etkilediği görülmektedir. Bu durum, alanda araştırmalar yürüten uzmanların öğrenme stillerini farklı açılardan incelemelerine neden olmuştur. Bu durum da öğrenme stilleri ile ilgili alanda çok sayıda yaklaşımı doğurmuştur. Öğrenme stilleri ile ilgili farklı araştırmacıların farklı yaklaşımlar sergilemesinin temel nedeninin, yine alan araştırmacılarının farklı bakış açısı, öğrenme geçmişi, öğrenme stiline ileri geldiği söylenebilir. Öğrenme stili yaklaşımlarının çeşitlik göstermesinin bir diğer nedeni de bilişsel, duyuşsal, fiziksel ve sosyo-kültürel unsurların önemli etkisi vardır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen bazı öğrenme stili modelleri şu şekilde sıralanabilir:

1. Dunn ve Dunn öğrenme stili
2. Kolb'un öğrenme stili
3. Barsch öğrenme stili
4. Butler öğrenme stili
5. Honey ve Mumford öğrenme stili
6. Felder ve Silverman öğrenme stili
7. Fleming ve Mill öğrenme stili
8. Grasha-Riechmann öğrenme stili
9. Hill bilişsel öğrenme stili
10. Butler öğrenme stili
11. Jung'un psikolojik tipler kuramı
12. Merrill'in sosyal stilleri

Hangi öğrencinin hangi tür öğrenme stiline sahip olduğunun bilinmesi eğitim faaliyetlerinin planlanmasına katkı sağlar. Çünkü öğrencilerin öğrenme stillerinin bilinmesi hem eğitim hizmetlerinde uygun öğretim yöntem ve stratejinin belirlenmesine (Ergün, Çevik, Ergezer ve Özdaş, 1999: 125) hem de kolay ve etkili bir öğrenme ortamı sağlayarak öğrenmenin kalıcı olmasına yardımcı olur (Şimşek, 2002: 35-37). Bu nedenle eğitim-öğretim hizmetleri planlanırken bu farklılıklar göz önünde bulundurulmalıdır. Aksi takdirde tüm öğrenciler verilen eğitim hizmetlerinden istendik düzeyde istifade edemeyebilir.

Alanyazın incelendiğinde Türkiye’de öğrenim gören mülteci öğrencilerin öğrenme stilleri ile ilgili sınırlı sayıda çalışma yapıldığı görülmektedir (Uzunboylu ve Sarıgöz, 2015; Şengül ve Yalçın, 2017; Kılınç ve Güzel, 2022; Tomrukçu, 2022; Oral, 2023; Özkan, 2023). Bu sebeple ortaokulda öğrenim gören mülteci öğrencilerin öğrenme stillerini inceleyen bu çalışmanın, yapılacak çalışmalara katkı sunacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmada, Mersin ili Mezitli ilçesine bağlı Mezitli İmam Hatip Ortaokulunda öğrenim gören mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stilleri ve bazı değişkenlerin öğrenme stillerine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranmıştır:

- Mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stilleri algı düzeyleri nasıldır?
- Mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stilleri çeşitli değişkenlere göre (cinsiyet, ana dili, yaş, doğum yeri, Türkiye’de bulunma süresi, Türkiye’de bulunma nedeni) farklılaşmakta mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stillerinin değerlendirildiği bu çalışmada nicel araştırma yaklaşımlarından betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Bu araştırma yaklaşımında var olan durumun betimlenmesi ve elde edilen bulguların sayısal olarak sunulması amaçlanmaktadır. Tarama modeli, genellikle araştırmaya katılanların becerilerini, tutumlarını, ilgilerini, yeteneklerini veya bir konuyla ilgili görüşlerini belirlemeye yönelik araştırma yaklaşımıdır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2016). Büyük örneklemelerin kullanılması ve sayısal değerler kullanılması bu araştırma modellerinin güçlü yanları olarak sunulmaktadır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma grubu, 2023-2024 eğitim-öğretim yılı ikinci döneminde Mersin ili, Mezitli ilçesine bağlı Mezitli İmam Hatip Ortaokulunda öğrenim gören toplam 200 mülteci öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleme belirlenirken seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu araştırmacının sahip olduğu maddi imkân ve zaman göz önüne alınarak ulaşılabildiği katılımcılardan oluşmaktadır. Araştırmaya katılan mülteci öğrencilerin sosyo-demografik bilgilerine ilişkin betimsel istatistikler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Mülteci Öğrencilerin Sosyo-Demografik Bilgilerine İlişkin Frekans ve Yüzdeleri

Değişkenler	Değişken düzeyleri	Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kız	109	54.5
	Erkek	91	45.5
Ana dili	Arapça	154	77.0
	Diğer	46	23.0
Yaş düzeyi	11 yaş ve altı	56	28.0
	12 yaş	43	21.5
	13 yaş	47	23.5
	14 yaş ve üstü	54	27.0
Doğum yeri	Suriye	144	72.0
	Türkiye	34	17.0
	Diğer	22	11.0
Ailede konuşulan dil	Arapça	101	50.5
	Diğer	99	49.5
Türkiye’de bulunduğu süre	2 yıl ve daha az	24	12.0
	3-5 yıl arası	36	18.0
	6 yıl ve daha fazla	140	70.0
Daha önce Türkçe eğitim alma durumu	Evet	18	9.0
	Hayır	182	91.0
Türkiye’de bulunma sebebi	Savaş ile iltica	129	64.5

	Eğitim için	49	24.5
	Diğer	22	11.0
Toplam		200	100

Tablo 1 incelendiğinde, mülteci öğrencilerin cinsiyete göre birbirine yakın düzeyde olduğu görülmektedir. Yaş düzeylerine göre dağılımları incelendiğinde homojen bir dağılım olduğu anlaşılmaktadır. Mülteci öğrencilerin büyük çoğunluğu Suriye’de doğduklarını belirtmiştir. Benzer şekilde ana dili ve ailede en çok konuşulan dilin de Arapça olduğu tespit edilmiştir. Türkiye’de buldukları süre incelendiğinde, büyük çoğunluğunun 6 yıl ve daha fazla sürede burada buldukları belirlenmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu daha önce bir Türkçe eğitimi almadığı görülmektedir. Türkiye’de bulunma sebeplerine bakıldığında büyük çoğunluğunun savaş nedeniyle iltica ettiği tespit edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stillerinin betimlenmeye çalışıldığı bu araştırmada veri toplama aracı olarak “Barsch Öğrenme Stilleri Envanteri” ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır.

Barsch Öğrenme Stilleri Envanteri

Araştırmada kullanılan ölçme aracı dördümlük likert türünde, 24 madde ve 3 alt boyuttan (8’i görsel, 8’i işitsel ve 8’i de bedensel) oluşmaktadır. Tekez (2004) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılan bu ölçme aracını kullanmadan önce gerekli yasal izinler alınmış ve ölçeğin araştırma grubundaki öğrenciler tarafından algı düzeylerinin belirlenmesi için Uzunboylu ve Sarıgöz’ün (2015) önerdikleri formül kullanılmıştır. Böylece ölçme aracının bir puanlama standardı oluşturulmuştur.

$$SA = \frac{YS-DS}{SS}$$

Burada; SA seçenek aralığını, YS en yüksek seçeneği, DS en düşük seçeneği ve SS ise seçenek sayısını göstermektedir. Ölçme aracının derecelendirilmesi incelendiğinde dördümlük likert türünde olduğundan aşağıdaki formül kullanılmış ve .75 olarak belirlenmiştir.

Dördümlük likert için;

1.00 ile 1.75 arası çok düşük

1.76 ile 2.50 arası düşük

2.51 ile 3.25 arası yüksek

3.26 ile 4.00 arası çok yüksek

Kişisel Bilgi Formu

Katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek üzere araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Formda katılımcıların “cinsiyet, ana dili, yaş düzeyi, doğum yeri, ailede konuşulan dil, Türkiye’de bulunma süresi, daha önce Türkçe eğitim alma durumu ve Türkiye’de bulunma sebebi” gibi temel özelliklerini belirlemek için 8 sorudan oluşmaktadır. Bu değişkenler, katılımcıların demografik özellikleri ile Türkçe öğrenme stilleri arasında herhangi bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla kullanılmıştır.

Ölçme araçlarının geçerlik ve güvenilirliği sağlandıktan sonra çalışma verilerinin toplanması için Başkent Üniversitesi Etik Kurul İzni, Uygulamanın yapılabilmesi

için de Mersin İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alınmıştır. Gerekli izinler alındıktan sonra 2023-2024 eğitim-öğretim yılı ikinci döneminde belirlenen gün ve saatlerde uygulama yapılmıştır. Uygulama başında katılımcılara vermiş oldukları kişisel bilgilerinin hiç kimseye paylaşılmayacağı ve toplanacak verilerin sadece bu çalışmada kullanılacağı bilgisi verilmiştir. Katılımcılara detaylı açıklamalar yapıldıktan sonra uygulamaya geçilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veri analizinde, sırasıyla betimsel istatistik teknikleri (frekans ve yüzdeleri), çarpıklık ve basıklık değerleri, ölçme aracına ait ortalama ve standart sapma değerleri, grup sayısı iki olan değişkenler için bağımsız örneklem t-testi, grup sayısı ikiden fazla olan değişkenler için ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve güvenilirlik analizi için Cronbach alfa katsayısı kullanılmıştır. Fark analizlerinde istatistiksel anlamlılık için .05 düzeyi dikkate alınmış olup tüm analizler SPSS (versiyon 25) paket programı aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Barsch'ın Öğrenme Stilleri Envanteri çeviri olduğu için uzman görüşleri alınmış ve ardından geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Mahiroğlu (1999) ve Tekez (2004) tarafından da yapılmış ve ölçeğin kullanılabilir olduğu kabul edilmiştir. Araştırma kapsamında kullanılan ölçme aracından elde edilen ölçümlerin güvenilirliğine kanıt sağlamak amacıyla Cronbach alfa katsayıları tekrar hesaplanmış ve ilgili veriler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Ölçme Aracı İçin Hesaplanan Güvenirlik Değerleri

Ölçme Araçları	Madde sayısı	Cronbach alfa	Çarpıklık	Basıklık
Öğrenme Stilleri	24	.843	-1.10	1.79

Tablo 2 incelendiğinde, araştırma kapsamında kullanılan ölçme aracına ait toplam puanın güvenilirlik değeri .70 ve üstü olarak (.843) bulunmuştur. Psikolojik yapıların ölçülmesinde kullanılan ölçme araçları için .70 ve üstü güvenilirlik değerleri yeterli görülmektedir (Büyüköztürk, 2013). Buna göre araştırmada kullanılan ölçme aracının yeterli düzeyde güvenilirlik değerlerine sahip olduğu söylenebilir. Ölçme aracına ait çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde veri toplama aracının ± 2.00 aralığında olduğu tespit edilmiştir. Ölçme aracına ait çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 2.00 aralığında olması verilerin normal dağılıma sahip olduğuna işaret etmektedir (George & Mallery, 2010. s.21; Shiel & Cartwright, 2015, s.28).

BULGULAR

Mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stillerinin incelenmesinin amaçlandığı bu araştırmada elde edilen bulgular araştırma sorularının sırasına paralel olarak verilmiştir. Bu bağlamda ilk olarak mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stillerinin belirlenmesi için betimsel istatistikleri hesaplanmış ve Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Türkçe Öğrenme Stilleri Envanterinden Elde Edilen Puanlara Ait Betimsel İstatistikler

Değişken	N	Min.	Max.	$\bar{X}$	SS
Öğrenme stilleri algısı	200	25.00	110.00	75.17 (3.13)	11.93

Tablo 3 incelendiğinde, 24 maddeden oluşan ve beşli likert derecelendirmeye sahip olan Türkçe öğrenme stilleri envanterinden elde edilen puanların 25 ile 110 puan aralığında olduğu ve 75.17 ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Parantez içinde verilen ortalama değeri madde sayısına bölünerek elde edilmiş ve Türkçe öğrenme stillerine ilişkin düzeyleri bu değerler kullanılarak yorumlanmıştır. Değerlendirme aralıklarına göre 3.13 değeri yüksek düzeye tekabül etmektedir. Buna göre, mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stillerinin yüksek düzeyde olduğu anlaşılmaktadır.

Mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stillerine ilişkin düzeyleri incelendikten sonra bu düzeyin sosyo-demografik değişkenlere göre farklılık gösterme durumları incelenmiştir. İlk olarak cinsiyete göre Türkçe öğrenme stillerine ilişkin düzeylerinin karşılaştırılmasına ilişkin bağımsız örneklem t-testi yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Mülteci Öğrencilerin Türkçe Öğrenme Stillerine İlişkin Düzeylerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t-Testi Sonuçları

Değişken	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	sd	t	η^2
Öğrenme stilleri	Kız	109	74.88	13.33	198	0.38	--
	Erkek	91	75.52	10.06			

Not: * $p < .05$.

Tablo 4 incelendiğinde, mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stillerine ilişkin düzeylerinin cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir ($t_{198} = 0.38$; $p > .05$). Buna göre mülteci öğrencilerin cinsiyetleri fark etmeksizin Türkçe öğrenme stillerine ilişkin düzeylerinin benzer olduğu tespit edilmiştir.

Mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stillerine ilişkin düzeylerinin cinsiyete göre karşılaştırılması yapıldıktan sonra ana dillerine göre karşılaştırılması için bağımsız örneklem t-testi analizi yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Mülteci Öğrencilerin Türkçe Öğrenme Stillerine İlişkin Düzeylerinin Anadillerine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t-Testi Sonuçları

Değişken	Ana dili	N	$\bar{X}$	SS	sd	t	η^2
Öğrenme stilleri	Arapça	154	73.81	11.73	198	3.02*	.05*
	Diğer	46	79.74	11.55			

Not: * $p < .05$; * η^2 = küçük etki; ** η^2 = orta etki; *** η^2 = büyük etki

Tablo 5 incelendiğinde, mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stillerine ilişkin düzeylerinin ana dillerine göre istatistiksel olarak anlamlı olduğu anlaşılmaktadır ($t_{198} = 3.02$; $p < .05$). Ortalamalar incelendiğinde, anadili Arapça olmayan mülteci öğrencilerin ($\bar{X} = 79.74$) stillere ilişkin düzeyleri, anadili Arapça olan mülteci öğrencilere göre ($\bar{X} = 73.81$) daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Anlamlı bulunan farklılığın pratikteki anlamı için etki büyüklüğü hesaplanmış ve küçük düzeyde bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stillerine ilişkin düzeylerinin anadillerine göre karşılaştırılması yapıldıktan sonra yaş düzeyine göre karşılaştırılması için tek yönlü varyans analizi yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Mülteci Öğrencilerin Türkçe Öğrenme Stillerine İlişkin Düzeylerinin Yaş Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

Değişken	Yaş düzeyi	N	$\bar{X}$	SS	sd	F	Fark (Tukey)
Öğrenme stilleri	11 yaş ve altı (1)	56	82.11	6.76	3-196	10.92*	1 > 2 1 > 3 1 > 4
	12 yaş (2)	43	74.53	12.42			
	13 yaş (3)	47	72.36	10.87			
	14 yaş ve üstü (4)	54	70.93	13.63			

Not: *p < .05.

Tablo 6 incelendiğinde, mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stillerine ilişkin düzeylerinin yaş düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($F_{(3-196)} = 10.92$; $p < .05$). Anlamlı bulunan farklılığın kaynağını belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi yapılmış, yaşı 11 ve altında olan mülteci öğrencilerin ($\bar{X} = 82.11$) öğrenme stillerine ilişkin düzeyleri yaşı 12 yaş ($\bar{X} = 74.53$), 13 yaş ($\bar{X} = 72.36$) ve 14 yaş ile üstü olan ($\bar{X} = 72.36$) mülteci öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stillerine ilişkin düzeylerinin yaş düzeyine göre karşılaştırılması yapıldıktan sonra öğrencinin doğduğu yere göre karşılaştırılması için tek yönlü varyans analizi yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Mülteci Öğrencilerin Türkçe Öğrenme Stillerine İlişkin Düzeylerinin Doğum Yerine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

Değişken	Doğum yeri	N	$\bar{X}$	SS	sd	F	Fark (Tukey)
Öğrenme stilleri	Suriye (1)	144	73.81	12.75	2-197	7.70*	2 > 1 2 > 3
	Türkiye (2)	34	82.24	6.43			
	Diğer (3)	22	73.18	8.89			

Not: *p < .05.

Tablo 7 incelendiğinde, mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stillerine ilişkin düzeylerinin doğum yerine göre istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($F_{(2-197)} = 7.70$; $p < .05$). Anlamlı bulunan farklılığın kaynağını belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi yapılmış ve Türkiye'de doğan mülteci öğrencilerin ($\bar{X} = 82.24$) öğrenme stillerine ilişkin düzeylerinin Suriye'de ($\bar{X} = 73.81$) ve diğer ülkelerde ($\bar{X} = 73.18$) doğan mülteci öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stillerine ilişkin düzeylerinin doğum yerine göre karşılaştırılması yapıldıktan sonra Türkiye'de bulunma süresine karşılaştırılması için tek yönlü varyans analizi yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Mülteci Öğrencilerin Türkçe Öğrenme Stillerine İlişkin Düzeylerinin Türkiye'de Bulunma Süresine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

Değişken	Türkiye'de Bulunma Süresi	N	$\bar{X}$	SS	sd	F	Fark (Tukey)
Öğrenme stilleri	2 yıl ve daha az	24	71.21	9.37	2-197	1.51	--
	3-5 yıl arası	36	75.75	9.30			
	6 yıl ve daha fazla	140	75.70	12.82			

Not: *p < .05.

Tablo 8 incelendiğinde, mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stillerine ilişkin düzeylerinin Türkiye’de bulunma süresine göre istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir ($F_{(2-197)} = 1.51$; $p > .05$). Buna göre mülteci öğrencilerin Türkiye’de bulunma süresi fark etmeksizin Türkçe öğrenme stillerine ilişkin düzeylerinin benzer olduğu tespit edilmiştir.

Mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stillerine ilişkin düzeylerinin Türkiye’de bulunma süresine karşılaştırılması yapıldıktan sonra Türkiye’de bulunma sebebine karşılaştırılması için tek yönlü varyans analizi yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Mülteci Öğrencilerin Türkçe Öğrenme Stillerine İlişkin Düzeylerinin Türkiye’de Bulunma Sebebine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

Değişken	Türkiye’de Bulunma Sebebi	N	$\bar{X}$	SS	sd	F	Fark (Tukey)
Öğrenme stilleri	Savaş ile iltica (1)	129	73.76	11.91	2-197	15.13*	2 > 1
	Eğitim için (2)	49	82.12	8.18			2 > 3
	Diğer (3)	22	67.95	12.29			

Not: * $p < .05$

Tablo 9 incelendiğinde, mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stillerine ilişkin düzeylerinin Türkiye’de bulunma sebebine göre istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($F_{(2-197)} = 15.13$; $p < .05$). Anlamlı bulunan farklılığın kaynağını belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi yapılmış ve eğitimden dolayı ($\bar{X} = 82.12$) Türkiye’de bulunan mülteci öğrencilerin öğrenme stillerine ilişkin düzeyleri, diğer sebepler ($\bar{X} = 67.95$) ve savaştan dolayı iltica ile gelen mülteci öğrencilere ($\bar{X} = 73.76$) daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmaya katılan mülteci öğrencilerin öğrenme stilleri ortalama puanları 75.17 olarak tespit edilmiştir. Bu oran katılımcıların ortalamasının üzerinde bir öğrenme stiline sahip olduklarını göstermektedir. Elde edilen bu bulgu, Tomrukcu (2022) tarafından yapılan araştırmanın sonucuyla örtüşmektedir. Söz konusu çalışmada, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin öğrenme biçimlerinin ortalama puanları %75 olarak tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stillerinin cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu sonuç, Tomrukcu (2022) tarafından yapılan araştırmanın sonucuyla örtüşürken, Şengül ve Yalçın (2017) ve Özkan (2023) tarafından yapılan araştırmaların sonuçlarıyla örtüşmemektedir. Bu farklılığın çalışma grubunun demografik özelliklerindeki farklılıktan ileri geldiği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stillerinin ana dillerine göre istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Ana dili Arapça olmayan öğrencilerin farklı öğrenme biçimlerine başvurma düzeylerini, ana dili Arapça olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stillerinin yaş düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen verilere bakıldığında 11 yaş ve altı öğrencilerin Türkçe öğrenme stilleri düzeyi diğer yaş gruplarına kıyasla daha yüksek çıkmıştır. Tomrukcu (2022) da yaptığı araştırmada yalnızca bedensel öğrenme biçimi ile yaş düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olduğunu belirlemiş, diğer öğrenme biçimleri (görsel ve işitsel) ile yaş düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir. Özkan (2023) ise yaptığı

araştırmanın verileri doğrultusunda katılımcıların yaş düzeyleri yükseldikçe öğrenme stillerinin kalıplaşarak son şeklini almaya başladığını ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenmede başvurdukları farklı öğrenme biçimleri doğum yerine göre istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir. Türkiye’de doğan mülteci öğrencilerin farklı öğrenme stillerine başvurma düzeylerinin Suriye ve diğer ülkelerde doğan öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun başlıca sebebi öğrencilerin bireysel özelliklerine, yaşam tarzlarına, sosyo-kültürel birikimlerine ve inançlarına bağlanabilir.

Araştırmaya katılan mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stilleri düzeyi Türkiye’de bulunma süresine göre istatistiki olarak anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan mülteci öğrencilerin farklı öğrenme stillerine başvurma düzeylerinin Türkiye’de bulunma sebebine göre istatistiksel olarak anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkiye’ye savaş nedeniyle iltica eden öğrencilerin farklı öğrenme stiline sahip olma düzeylerinin diğer gruptakilere göre daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak mevcut çalışmada Türkiye’de ortaokul düzeyinde öğrenim görmekte olan mülteci öğrencilerin Türkçe öğrenme stillerinin yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca bağımlı değişkene etkisi incelenen ana dili, yaş, doğum yeri ve Türkiye’de bulunma nedeni değişkenlerinin ilgili öğrencilerin öğrenme stilleri üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olduğu, buna karşılık cinsiyet, Türkiye’de bulunma süresinin bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öneriler

Araştırmanın sonuçlarından hareketle şu önerilerde bulunabilir:

Hangi öğrencinin hangi öğrenme stiline sahip olduğu bilinmelidir. Öğrenme stillerinin bilinmesi, sınıf ortamında geleneksel eğitim anlayışı yerine çağdaş eğitim anlayışına uygun yöntem ve tekniklerin kullanılmasına yardımcı olur. Ayrıca öğrenme stillerinin belirlenmesi öğretmen-öğrenci ilişkisine olumlu katkı sağlayacaktır.

Öğrencilerin hangi öğrenme stillerine sahip oldukları noktasında gerekli eğitim desteği sunulmalıdır. Çünkü öğrencilerin öğrenme stillerinin farkında olmaları akademik başarılarını artıracaktır.

Her öğrencinin bireysel özellikleri doğrultusunda ve kendine özgü yolla öğrenmeyi gerçekleştirdiği düşünüldüğünde, Türkiye’de eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin kültürel birikimleri, inançları, cinsiyetleri, yaşları vb. özellikleri göz önünde bulundurularak bu çerçevede eğitim-öğretim ortamı oluşturulmalıdır.

Türkiye’ye farklı sebeplerden dolayı gelip eğitim gören mülteci öğrencilerin öğrenme stillerinin tespit edilmesine yönelik daha fazla araştırma yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Babayiğit, Ö. (2016). Öğrenme stilleri ve eğitimdeki önemi. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 1-8.
- Bayırlı, A., Orkun, M. A. ve Bayırlı, S. (2019). Öğrenme stilleri modellerinin incelenmesi. *Maarif Mektepleri Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1), 71-83.
- Boydak, H. A. (2018). *Öğrenme stilleri*. İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Büyükoztürk, Ş. (2013). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz Ş. ve Demirel, A. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*, (21. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Ergün, M., Çevik, İ., Ergezer, B. ve Özdaş, A. (1999). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ocak Yayınları.
- Felder, R. M. & Henriques, E. R. (1995). Learning and teaching styles in foreign and second language education. *Foreign Language Annals*, 28(1), 21– 31.
- Fidan, N. (2012). *Okulda öğrenme ve öğretme*, (3. Baskı). Ankara: Pegem Akademi
- George, D. & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference*. Pearson.
- Kılınc, M. ve Güzel, M. (2022). İlköğretim 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin öğrenme stilleri ile eleştirel düşünme eğilimlerinin değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 10(12), 1-22.
- Kürüm, D. (2008). Öğrenme stilleri. K. Selvi (Ed.), *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Mahiroğlu, A. (1999). GÜ Teknik Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme stilleri. *4. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri*, 1. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Oral, B. (2003). Ortaöğretim öğrencilerinin öğrenme stillerinin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 35 (35), 418-435.
- Özer, B. (2008). Öğrenmeyi öğretme. M. Gültekin (Ed.), *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme* (s. 148-164) içinde. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Senemoğlu, N. (2012). *Gelişim, öğrenme ve öğretim: kuramdan uygulamaya* (21. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Shiel, G. & Cartwright. F. (2015). *Analyzing data from a national assessment of educational achievement*. World Bank Group.
- Şimşek, N. (2002). BİG 16 öğrenme biçimleri envanteri. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 1(1), 33-47.
- Şişman, M. (2006). *Eğitim bilimine giriş* (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Tomrukcu, B. (2022). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin öğrenme biçimlerinin incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Öğretimi Araştırmaları Dergisi* 2(1), 20-36.
- Ulusoy, A. (2009). Eğitim-öğrenme ilişkisi ve temel kavramlar. A. Ulusoy (Ed.), *Gelişim ve öğrenme* (6. Baskı) içinde. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Uzunboylu, H. ve Sarıgöz, O. (2015). The evaluation of anthropological attitudes towards social professional and lifelong learning in terms of some variables. *The Anthropologist*, 21(3), 439-449.
- Tekez, S. (2004). *Genel lise öğrencilerinin öğrenme stilleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Yazıcı, E. ve Sulak, H. (2008). Öğrenme stilleri ile ilköğretim beşinci sınıf matematik dersindeki başarı arasındaki ilişki. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 217-236.
- Yılmaz, M. (2009). Öğrenme ve bilgi ilişkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(1), 173-190.